

Pomhaj Bóh!

Ciřlo 22.
27. augusta.

Četnik 1.
1891.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju řo kóždy řobotu w Ssmolerjeř knihicziřczeretni w Budyschinje a řu tam dostacř řa řcřtwórtlétnu pšchedplatu 40 np.

14. njedzela po řwi. Trojizy.

Luk. 17, 12. 13: A jako řesuř do jeneho měřtka pšcřindže, řetřachu jeho džeřacřo wuřadni nuřzy, cři řtejachu nařdala a pořbježechu řwój hłóř a dźachu: „řesu, luby miřcřtře, řmil řo nad nami!“

Džeřacřo wuřadni bėchu řo něhdže wonka pšched měřtom řeřchli a řo tam řnamakali. Jako cřile wobřny wiđzachu, řo cřyřcře řesuř do tehole měřtka hieř, pocřzachu tam wřcřitzy rjenje na njeho ř hłóřom wołacř: „řmil řo nad nami!“ Ğaj, na řbóřnita bėchu řo wřcřitzy wobrocřili, řo cřyřł jim wřcřem ř nuřy wu-pomhacř.

Wot nich kóždicřki bė řebi wřcřón wėřty, řo jemu njebudže na zyřym řwėcře hewak niřtó móř pomhacř, hacř řesuř řam, a řo budže jemu wón wėcře teř pomhacř.

Tajřele dowėrcjenje řu měli woni wřcřitzy do njeho. Talc jich wėra pař bė jim kař wotnuřowana, to řeka: wėru měřachu woni wřcřitzy tajku, kajkuř ma cřłowjeř tehdy, hdyř je tu něhdže do wulkeje nuřy pšcřiřcřol. řsu něhdže toho ř lubu do kuřoła nuřz řtorcřili, tón budže tehdy wėcře hładacř, řo móhł ř njeho won řplównycř. řdyř teř tař njeplówa, kař dyrbjalo řo po pra-wom řtacř, wón řo tehdy wėcře wřcřón próřuje, řo był ř hłowu řpochi wuřcře wody. řunjewon tařle je było ř tamymi wuřad-nyimi tehdy, jako řo ře řwojeř próřtwu na řesuřa wo pomoz wobrocřichu.

řowle móřeřcř prawje duřcřnje pořnacř, pšcře cřo Bóh luby řnjeř druhdny cřłowjeřkam nuřu řcřele. řcřtoř je řa pohoncřa w ruřy woteřka, — to je řa Břha to, hdyř je tu luđřom dał do nuřy pšcřiněč. ř nuřu řebi nař Bóh ř řebi řcřahuje, hdyř řmy přjedy cřinili, kař cřyřli jemu cřeknycř abo wubėhnyč. řcřtoř je řowle nad tymi wuřadnymi wiđzecř, to řame móže tu hieřcře dženřa huřto kóždy řam ř wocřomaj wohładacř.

Nėřotryřłuli cřłowjeř bė w dobrnyř dnjach a w řbořu Břha wřcřeho pořabył, — ale, hdyř bė na njeho nuřa pšcřiřcřla, tehdy je řebi řařo wjedřil pucř ř Bóhu namakacř. A něcřtořłuli, řo-tremuř bė wotřudla wėř, řo ř Bóhu modlicř, je řo w nuřy řařo

na to dopounil, řo je nam Bóh řlubil: „Wołaj řo ře mni w cřařu nuřy, dha cřzu cře wuřłyřcřecř.“ A tehdy je řebi tajřile cřłowjeř řařo ruřy řtyřnycř nawucřil, a jemu je řo we wutrobje řařo pocřalo hibacř, duř je řo řařo nawucřil, řebi modlitwu ř Bóhu wuřpėwacř.

Duř ředřbuj kóždy na to, kajře móhł měčř Bóh ř nami dobre a řa nař jara wuřitne myřle, hdyř nam něhdže nuřu do domu řcřele a nař řa řiwe dny domacřpřta. Mėli my tehdy řnadno teř wėru, kiř była nam wot Břha tařle wotnuřowana, — nařch luby řnjeř nař wėcře řa to řazpicř njebudže, wřcřalo tamnyř wu-řadnyř ř jich wėru teř njeje řazpicř. Wón wřcřal je ř nami hiřo wřcřón řpokořom, hdyř móže řebi pola nař mařy kuřcřicřł wėry namakacř. řsy jemu ty jenicřku mařu krocřelku napsčecřo řcřol, je wón tebi bjeř tym hiřo wjele řtow krocřeli bliře. řónle nařch luby řařrođnik w njebjėřach ma řwoje wjeřele na kóždicřkeř mařej, řłabej hakořzy, kajkař je nam ř nařcřeje wėry wubila, a wón je řpochi řwólny, nam ju přtacř a ju nam wothładowacř, řo móhł potom jemu ř wjeřelu dale rořcř. Budř jeno pšcřez řpokořom, a cřakaj na njeho, dař pař řo teř jeno jemu dale wjeřcř.

To wėcře wėm a wėřju,
Teř teho řhwalu řo,
řo Bóh mi pomha řwėru,
řdyř twarju na njeho.
Niech řly duch mje tu tyřci,
Bóh pšcři mni wotřanje;
Wón moju próřtwu řtyřci,
Mje ř nuřy wumóže.

(Wřcřėdny Bóži řhłėb.)

řsamowola a Bože pucře.

řowjedal N. N.

VIII. řtam.

řana pšcřiněče něř, tař huřto hacř jeje cřař dowoli, řcřtoř pař bė porėđto, ř řarariej a njemóřeřcře řo přenje njedzele na-powjedacř, kař jara řo řřcřeřcřijan próřowacře, řo by řóđny był.

„Ale potom tuta křwalba woněmi, haj pšchemobroczi so do škórzbow. „Hdy bych jeno křwojeho muža te mšchi pšchinješć móhla“, džeshe wona junu. „Šhto móžu čžinicž? wón po prawym šty njeje“, a setrije šebi šylyšy i woczow, „ale, knjes fararjo, ludžo tať na njeho rěcža“. — „Nicžo najprjedy čžinicž njemóžesč, Šana, hacž poniznje a ščžerpliwje čžafacž a jemu pšches čžiche, duščne waschnje pšchiklad dawacž.“ Hdyž bē Božemje prajika a bē nimale hižo pšchi durjach, šo hišćeže ras wobroczi a džeshe: „Woprawdže, knjes duchowny, wón njeje tať šty; šu jeno ludžo, čži čžinja jeho tajteho.“ Wón šo šmējšesche; wona šdasche šo jemu šašo prjeda- wšča Šarfa. kiž šo hišćeže ša Kšhesčžijana kaž ša šwojeho šyna starasche. „Bóh pomhaj ji“, šebi wón myšlesche, ša njej hladajo.

Wokoło hód pšchinđže knjeni Šda i džěčžimi do B., a poľna wješela ju Šana witašche. To bē wješele šašowidženje; tež jow žanych porokow, ale jeno lubošć a dobřota. Knjeni šararfa wo- kšča Šanu a mjenowašche ju šwoju šašo namaľanu džowku, a ta džěšche žyľe šbožowna dom. Hdyž pať domoj pšchinđže, namaľa hižo šwojeho muža, kiž bē prjedy pšchichoť, hacž bē šwucženy. Na jeho praschenje, hđžeha je tať doľho wostaľa, wotmolwi žyľe i mērom: „Bola šwojeho knjesa šararja.“ Křejčžerwjeny i hñē- wom bijesche muž i pjašću wo blido, šo talerje a šchleňzy šchčžer- cžachu. „Ššebi myšlach, šo pola šakl — popa težič“, wokašche; „hdyž to hišćeže ras čžinišć, potom —“ a wón ji i ruku hrožesche. Bjes rěcže wona na njeho pohľada i pohľadom, pšched kotřymž šo jeho wofo poľhili a džeržesche šo stoľa, pšchetož šchepjetašche na wšćěch stawach. Kať šbožowna bē domoj pšchichoť a kať bē na jene dobo tať jara šjebana! Šeje žyly pšchichod šo ji štaženy šdasche. Wón njebē runje i šabřiki pšchichoť, ale bē w forcžmje byť, hđžez bē šašo jedny wjele na „štažerške popštw“ šwarik; pšchi tym bē Kšhesčžijan wjele piť. Dwaj mēšazaj po kwašu, a nětko hižo móže šo tať pšchecžimo žonje šabřez. Ša tajte šadžerženje njeje po šwojim mēnjenju žaneho rezepta wot šararja doštaľa. W njej šo wari; hižo čže šo ji hñēwnje wotmolwicž, duž šo wona na wulki wobras wšche ľehanki dohľada: Šhrystuš, kiž Šětrej na morju wumožeršku ruku podawa. Pšchi nutščžehnjenu jón se wščej nušnosću widžaka njebē. Kať je tam pšchichoť? Wny šnajemy dawarja. Wona šebi myšli, šo je šo džiw štať a Bóh čžini tež džiw, šo by nam w hodžiny stracha trošćt a poľhlnjenje pšćkať. Šana mjelcžo ruzny štyľny. Něť pať widži na blidže papjerku, na kotřez napřšane šteji: „Posdžišći kwašny dar wot ša- šstupjerja šarsčejju ša Šanu!“ Kšhesčžijana napohľad tuteho wob- rasa jaťo dar wot „papa“ žaľošnje hñēwašche. Šej pať je nowu móž dať. Š Šětrom šo wona čžicho modli: „Knježe, pomhaj mi, ja šónž wosmu“, a šbóžniť jej tež šwoju ruku poda. Čžicho a i mērom móže wona něť k šwojemu mužej prajicž: „Kšhesčžijano, ščže dženska pili.“ Šo jeje mēnjenju wšćak je wón pšchezo ša- wjedženy. „Šo šo runje šabřila nješšym, ša to šo temu wobrasej tam horjekach džakuju.“ Wón mjelcži i hñēwom; wona wotmol- wjenja wot njeho woczafuje, ale jeje poľoj je jeho tež šmērowať. Hdy bychu tola wšćitke žony wopomniťe, šo se šwadu nicžo nje- došonjeja, i čžichim waschnjom pať wjele. Hdyž bē Šana nětko čžicho wječžer pšchihotowaľa a ju na blido štažika, šynny šo šwo- jemu mužej napschecžimo, a wonaj mjelcžo pojěšćtaj. Na jeho ša- šparnym waschnju wona pytny, šo dženska wjele wjazy i nim čžinicž njeje, a jeho prošesche, šo by do ľoža šchoť. Šoľ šahaňbjeny, šo je šo tajki pšched njej pokasať, poľ hišćeže hñēwny na nju, wón wšćelake rěčžesche, wo čžimž wona jeno maľo šrošny. „Nicžo hacž mjeršanje nimamy i šabřikšimi knjesami — a to wěcžne k popej bēhanje“ — šo wón njeje piť — Šana dyrbi jemu to wēricž — tať wón wušny. Wona šynny pať šo poľna šrudnyh, čžezľich myšlow i džětom k šwěťkej, pšchetož wona džekasche něť hišćeže domach kwěťki ša šhľamy.

To je tón muž, kotřehož je tať jara lubowaľa — kaž pať prajicž dyrbi — pšchajara. Ale šo dopomni na šłowa i wēro- wanišćeho předowanja: „Křucže w lubošći wutracž.“ Ach, a tež i rjaneho wobrasa, šo jej šdasche, Knjes Šhrystuš šchepťasche: „Ša čže poľhlnju, ja čži pomham i prawej ruku šwojeje praw- došće.“ Přjedy pať hacž šo ľehny, móžesche šo modlicž prawje i wutřobu tež ša teho muža, kotřemuž je šwojej hľupej wóľbu ša žyľe žiwjenje šľuščesche.

Njewošta pšchi tym, ale wospjetowašche šo hušto a hušćišćo, šo Kšhesčžijan pjany domoj šhodžesche, ras tať poľdže, šo bē jeho žona hižo do ľoža; pšchetož hdyž šo i nim tať šta, wona najradšćo tať čžinjesche, jaťo by hižo špaľa.

Čžežke dny, čžežke nožy! a kať čžežke, pšchi tym dale lubowacž! Druhdy šo jej njemóžne šdasche, pjaneho muža njesapřiwacž; tola wona wo móž prošesche a potom pšchezo šašo štara lubošć dobu. Wjes tym ľěpsche čžafny pšchinđžechu, w kotřychž wona nadžiju došta a to i najmjēšča i wěšćošču prajicž čžylyšche, šo hišćeže žadny šwucženy pijer njeje a šo mšdu, kotřuž nimale dowuda, niz jeno ša bleschu pšchecžinjesche, ale šo jemu džekacžerške towarštw wjele pľacžachu. Šospodarštw wobštara Šana i wjetšča se šwo- jimaj rukomaj. W šwojich ľěpschich hodžinach šebi Kšhesčžijan to porokowašche, pyťasche lubowacž a wjazy domach byčž. Tola Šana mējšesche prawo; towaršćojo jeho pšchezo šašo wot doľnyh pšchede- wšćow wotwjedžechu. Šano šo přēnej mandželškej šwadže bē jej Kšhesčžijan šwoje njeprawo něť wotprošňi, i najmjēšča to Šana tať wobhľadowašche. Hdyž pať jej hišćeže ras wopny w šarškim domje porokowašche, wona křucže džesche, šo čže jemu wšćitku lubošć wopokasacž, ale šwojeho knjesa duchowneho šo wo- štažicž, to nječžini.

„Twój duchowny pať čže pšchecžimo mi šchčžuma“, wón nje- mudrje wokašche; tola Šana jemu miťe šararjome šłowo najpomni, a jeje muž šo džiwasche, šo njeje hórľich porokow doštať, šo je tajteho čžłowjeka šebi wšala, ale jej nicžo na to njewotmolwi hacž: „Derje, hdyž ty i knjeni te mšchi šhodžišć, dha šhodžu ja do šwo- jeho towarštw, tam šo hišćeže woprawdže ša derjehicže našćich šobucžłowjekow štaraju.“ To poľednje wón wospjetowašche, Šana pať šebi myšlesche, šo čžłowške šbože šo tam jara maľo špěchuje.

Wona njebē šama, kotřaž pod tym čžerpjesche, ale tež wjele druhich džekacžeršćich žonow w domje dyrbjesche ša „štaranje“ šwo- jich mužow tradacž, doľelž čži, kaž prajachu, ša čžłowške šbože šo bēdžachu a Bohužel na šwojich najblížšćich pšchi tym šapomniču. Šanje bē žel pšchi napohľadže wulkeje hubjenosće; pšched wjele forcžmami, kotřez w jeje džělu mēšta bēchu, widžesche wječžor i čžřjodami njesbožowne žony štejo a na mužow čžakajo. Bē čžab najhóršćej šhóřšćosće mjes džekacžerjemi; Kšhesčžijan nješľušćesche hišćeže k najhóršćim. W domje bydľachu na pšchiklad murjerjo, kiž wšćědnje šo wješelachu, wšćoku mšdu pšches wšćelake štrajki šebi wumušowawšći a šti hodžiny mjenje hacž přjedy ša to džekajo. Čži šo w drožľach k twaram podachu, jedžechu k šnědanju naj- wubjernišće wěžy w blšćich restawrazijach, a domach žony i wulkej šwójbu žaneho křošćka wot mšdy njewohľadachu. Še šwojim čžinjenjom čžylyšću tucži mužojo džekodawarjam pokasacž, šo maju rune prawo, kaž woni; hacž jich šwójby pšchi tym wo šwoje pšchinđžechu, na to šo w šwojej wřóťnosći njedopomniču.

Kajke hubjene, šmjerdžaze ššwy Šana šesna! Čžasto wona dwē šwójby w jenej ššwě bydľazej namaľa, mēšto njeřozčžiwosće, pšched kotřymž šo jeje dušča wotřaschowašche. Š temu došpoľne pšhanštw! Hdyž čžylyšće po šwojim lubym waschnju myšle na Boha šłozicž, na nju woczki hľadašćtej, w kotřymajž bē čžitacž, šo wšćitko, šchtož prajesche, na puštu roľu pada, kotřaž hišćeže nišdy wot rošny Božeho šłowa pšódna ščžinjena njebē. Bē tať hušto, hacž móžesche, šwoju lubu šararjež šwójbu wopřtowaľa a doľnyh čžłowjekam wo njesbožu, kotřez bē widžika, pomjedala. Čži šo wješelachu, šo pšchi tež šľadnosći jim hišćeže njesnate wobšćejnosće pšches Šanu šesnachu. Šarar šo i wobhľadnimosću ša dušče a ša čžěľne šbože štarasche, a jeho žona jemu šwēru pomhasche; tež trjebachu Šanu něť hušto ša pšćka k šhudym; tola doľelž dyrbjesche šebi čžab šranycž, šo njeby šwojeho muža šakomdžika, šchtož nje- chasche a njedyrbjesche, bē jeje pšchecželniža Bertha rad hotowa, šo by šararjej po tutym waschnju šľužika. Šana pať namaľa rucžišćo dowērenje pola šhudnyh hacž Bertha, doľelž pod podobnym hubjen- štwom čžerpjesche; tež njebē Bertha pučž k šbóžnosći tať hľuboko pššnaľa, runjež wšćědnje w tym roščžesche, mjes tym šo Šana hižo wo wšćelakim našhonjenju Božej hľady wjedžesche. Wobē pať bēšćtej šwērnej a šchitnej w šwojim šašojštwje. Wjes tym mējšesche našća wboha Šana šo čžežke šama se šobu bēdžicž, pšchetož hušto jej ščžerpnosć wunđže, a wona poľdže šo domoj šo wřócžazemu mužej čžmowe woblicžo pokasasche, na čžož pšchichodny wječžor haťle prawje doľho wumosta. Aľo wona jemu poroki čžinjesche, hdyž šobotu maľo abo žanyh vjenješ nješchijnješke, hušto dyr- bjesche šararjej škoržicž, šo je mēšto ľěpschi pšchezo hóršći, a tón mējšesche wjele trošćtowacž a šmērowacž. Wona wšćědnje bóľe šrošny, kať ma prawo, hdyž ju k čžichošči a ščžerpnosći pšchec- žimo mužej napominašche, pšchetož najľěpschu bróň pušćčži wona, hdyž bē njemdra a šwadľiwa. Tola, hdyž tež šo jej pšchezo nje- hodžesche, našća Šana šo šwēru přozowašche a móžesche druhe žony napominačž, hdyž wo domjaze hubjenštw škoržachu. Še pať

njeběchu wščitke bjes winy. Temu napschecziwo, huščizišcho běchu w spoczatku mandželstwa mužojo ródnišči hač woni, namafachu pač, hdyž spróznj wot džěła domoj pschindžechu, njerodnje wo jstwie a hubjenje pschihotowanu jedž; duž bē bjes džywa, so radšcho do forczmy džěchu.

Njech je tu spomnjene, so so Hana w běhu czaša pschewědczi, so bē s džěła psches swojeho muža, s džěła psches hašy, hdžez bydlachu, hóršche swójbny džělaczeriškeho sčtanta sesnaša. Wonaj bydleschtaj w prawym fabrikškim pschedměscze, mjele khdudych džělaczeriškich swójbow s nimaj. Ale tež mjes tymi běchu nětotre, kotrež ródnje žiwe běchu a prawe mandželstwo wjedžechu, hdžez muž s czašom dom pschindže a swoju čisttu stwu, pilnu žonu a derje wotczehnjene džěczi namafa. Wendtlandtežom napschecziwo na druhim hašiny m bofu bydlesche pod tšechu tajka swójba. Hana móžesche wjeczor, hdyž so swěža swěczizšche, s wotnom dó jstwy hladacž, kač nan dom pschindže a kač potom žona wot swojeho džěła horje pohlada, kač džěczi s wjebělymi woblicžami jemu napschecziwo stakachu, najskerje sčulške džěła abo tajke něščto pokasuju. Potom pohlada na spokoyny chłowjekom, kač pschi wjeczeri sa blidom šedžachu a kač nan potom po šdacžu tym swojim czištasche, s najmjenscha pójnajesche to na ledžblimych woblicžach poklucharjom. „Ach“, šdychowasche Hana, hladajo na tajke domjaze šbože. Haj, wboha Hana, je mjele tajkich! To šu wotomifnjenja sa tebje, w kotrychž šebi prajicž dyrbišch: Bych šo tež tač mēcz móhla, ale, ach, moja šašakla šamopaschnošcz.

(Potracžowanje.)

Ščto ma ratar wot sozjaldemokratije docžafacž?

Šo knižkach, wot A. Trümpelmana špišanych, štožene.

(Potracžowanje.)

„To budža krašne wobštejnosczje“, pschecziwnik sozjaldemokratow praji, „ja šo hižo na nje wjebělu! Nimam pač prawo, hdyž praju: Najprjedy dyrbi bur rošom šbycz, prjedy hač je sozjaldemokratami do towarštwu štupi?“

Čži drusy pschihšowachu a prajachu: „Mašch prawo!“

Duž tón přeni šašo dale rěczesche: „Tač mjele je wěšte, so sozjaldemokratija tu na wšach nastala njeje. W městach je nastala, hdžez šu ludžo, kotšiz pódla teho, ščtož najnušnišcho w domje trjebaju a pódla drašty, kotruž na šebi nošcha, ničzo njewobšedža. Tam móža na tajke myšlicžki pschicž a wo šhromadnym wobšedženštwje rěczecž, tu na wšach pač woprawdže niz. A hdy by tež s tajkim šhromadnym wobšedženštwom a s towaršchnym džělanjom w fabrikach ščlo, w ratarštwje njeindže, nihdy njeindže!“

„Nó, cžeho dla dha niz?“ šo pschecžel sozjaldemokratow woprašcha.

„Ty mašo wo tym rošumišch, hdyž šo tač praschesch“, tón přeni wotmolwi. „W fabrizy da šo kóžde džělo prjedy postajicž a šo prajicž, kač mjele czaša je sa nje nušne a kač dyrbi bycz; w ratarštwje pač to móžno njeje; w fabrizy móžesch wščitke džělo po dnjach a hodžinach a po kusčach šradowacž, wažicž a mēricž, w ratarštwje pač niz wščitke. W ratarštwje je mjele wěžom, psches kotrež šy šadžewany tač po rjadu wšcho šdžělacž, kač šy šebi to myšlicž; to šu šadžewti, kotrychž w našchich rukach nimamy. A w ratarštwje je pschede wšchem pschewjele mašych (pódlanškich) džěłow, wot kotrychž mjele wotwišuje, kotrež pač šo jenož wobštaraja, hdyž ma kóždy šwoje polo a šwój dwór šam sa šebje, džělo, kotrež šo tač šobu pschida, kotrež pač dyrbi šo wobštaracž, šo móhlo našche wobšedženštwu to šwoje njescž. Tuto pódlanške džělo šo wobštaraja, hdyž hłowne a najwažnišche džělo k temu šhwile wostaji a tam je njeroda, hdžez šo tajke maše (pódlanške) džělo njecžini; ale to šo njeda na dypš postajicž a njeda šo tež mēricž a wažicž. Šdy by šo w ratarštwje s tajkim towaršchnym džěłom hodžalo, dha by šo hižo dawno wšcho džělo na wulkich kublach do akforda dašo. Ale móže dha džělo w hróžzi a na dworje šo do akforda dacž? Nětotre haj, ale wščitke wěscze niz.“

Duchowny praji: „Dwory šame sa šebje w sozjalistiškim stacze s žyła potom wjazy njebudu, jenož džělaczeriške wobydlenja a pódla wulke gmejnske bróžnje, gmejnske hróžje a gmejnske kólnje sa wšchón grat šromadže.“

„Haj“, přeni rěcznik pschistaji, „tež grat, pšuh a wošy, šopacž a moška šu w sozjalistiškim stacze šhromadne wobšedženštwu, a našche konje a kromy k temu.“

„Ščto!“ jedyň s burow šawoša, „mój cžorny, kotrehož šym šebi wotczahnył, gmejnske wobšedženštwu?“

Druhi na to: „Twój wšchaf niz šam; ale to šo wē — tač

kač nětšo nihdy wjazy njebudže. Tač šwojeje wjeběloščje wjazy na šwojich konjach mēcz njemóžemy, kač nětšo, hdyž móžemy prajicž: Te šu moje a ja šym je wotczahnył.“

Wobšedžer cžorneho šawoša: „Tež konjom a kromam mjele šboža pschaju, hdyž žaneho praweho a wěsteho knjesa wjazy nješmēja! Nětšo dyrbimy hižo, hdyž mamy s wotrocžkomaj cžinicž, woczji wotewrjenej džeržecž, so šo našchim konjom šchidwa nještanje, so njebychu šo pschajara honike a dracžowasche; tač pač budže potom, hdyž budže šo s gmejnskim konjemi džělacž! Kač te budža, hdyž šu junkrócž rolu wobdžěłate, to čžył ja widžecž!“

„Nó, to budža tola sa to nahladowarjo“, duchowny praji. „W sozjalistiškim stacze budže šo wšcho krucze wobkēžbowacž. Tam budže nahladowarjom sa pola, bróžnje, hróžje, sa kromy a konje.“

„Š dha čžemy wščitzy nahladowarjo bycz“, wščitzy šo wotšje šmėjo wočachu.

Mašy burik praji: „Mly byčmy tola štupi byli, hdyž njebyčmy čžyli nahladowarjo bycz. Nětšo šym šwój knjes, njeroškasuju nad mjele polami, ale šym šam šwój roškasowar, šwój nahladowar a šwój džělaczer, — potom pač čžy nahladowar bycz, hdyž wjazy šwój džělaczer bycz nješmēm!“

„Wj šcže derje rěczak“, duchowny džěšche, „a je šwojim šnječžom prjedy šcže wy prawe wotmolwjenje dali na sozjaldemokratišku štupu myšl, so dyrbi w pschichodnym ludowym stacze džělo a mšda pod nahladowanjom luda, kiž džěla, štejecž. Kač dha pač dyrbi šo tuto nahladowanje luda pschi džěle stacž? Dyrbja wščitzy to cžinicž abo dyrbi jedyň na druhého kēžbowacž? A pschi džělanju? D, dha bychu šo bili, so by tač krej bēžala. Abo šnano dyrbjašo šo džělo pschehladacž, hdyž je došonjane; — ale móže šo potom kóždy krocž tež hišcže widžecž, kač je šo džěłato? Šusto to tola potom s žyła wjazy móžno njeje. A s tym, so šo na to kēžbuje, so šo džělo w prawym czašu a tež derje wobštaraja, hišcže došč njeje. Jedna šo tež wo rošdžělenje a šapčazjenje džěla, so šo kóždy na to mēsto štaji, hdžez šo najšerje hodži, so kóždy šwoje džělo pschipošasane doštanje; — ščto dyrbi to wšcho wobštaracž? Džěławy lud? Potom čžy kóždy pschipošasowacž a roškasowacž, džělo pač ležo wostanje. Ščto po tajkim? Čži wušwoleni nahladowarjo, šastojnižy! A — to ja praju — šastojnikow budže w sozjaldemokratiškim stacze tač mjele, so budža šo šjebani džělaczerjo naštróžecž! Šdyž šo nětšo na to šwari, so je pschewjele šastojnikow, wjazy hač je jich trjeba, budže w sozjaldemokratiškim stacze s jeho gmejnskim a štatnym polem, s jeho gmejnskim a štatnym bróžnjem tač mjele šastojnikow, so džělaczer mjele šastojnikow dla, kotšiz budža jemu na pucžu wokošo teptacž, njebudže s woczow widžecž móž. Ščtož nětšo ludžo šami wot šebje cžinja, budža potom nušomani cžinicž dyrbjecž a ščtož ratar nětšo s radoščy a s lubošcžu cžini, došelž to šwoje wobštaraja, t. r. ščtož wón nětšo s dobreje wole cžini, to budže potom cžinicž dyrbjecž na pschikafnju a pod nahladowanjom.“

„Njane wuhlady!“ nětotre hšošy šawočachu.

„Ale cžeho dla dha kóždy dwór šam sa šebje w sozjaldemokratiškim stacze wostacž njemóhł?“ šo pschecžel sozjaldemokratow woprašcha; „jeno šo jedyň tač mjele pola pschipošasaneho doštanje kač druhi, dha móže tola na šwojim dworje wostacž, tam do šwojeje bróžnje kšowacž a tam šwój štót wotczahnyčž a žiwicž, kač je to hač dotal cžinił.“

Duchowny jemu napschecziwo štupi a praji: „To šo wy jara mylicže; pschetož na to wašchne by tola šašo rošpróščenje a rošdžělenje gruntow bylo, kotrež sozjaldemokratojo šacžišnu a džělo kóždeho šam sa šebje by šašo na mēsto šhromadneho towaršchneho džěla štupiko, kotrež sozjaldemokratija žada. Šdyž dyrbja dwory šame sa šo, kubla šame sa šo wostacž, dyrbjašo šo kóžde polo, kotrež k tajkemu kuble škuschaja, runje tač kač nětšo wobdžělacž a to tač, so by wšcho nješlo, ščtož je sa šdžerjenje tajkeho kubla nušne; pschetož hač budža pola po wobšchěrnosczži rune, kač šu nētš nje-rune, to tola na tym ničzo pschemenicž njemóže. A runje to, ščtož čžy sozjaldemokratija psches pschemobrocženje privatneho wobšedženštwu do gmejnskeho a štatneho dožpicž, wobdžělanje wščitkich polow šhromadnje po jenym, wulkim naprawjenju, by šo šašo nje-móžne šcžinił. Šdyž pač čžyli tutón sozjaldemokratiški wotpohlad wobkēžbujo tola dworam šamym sa šo dale wobštacž dacž a kóždemu šwój džěl na šhromadnym džěle pschidžělicž, by šo bóršy pokasalo, so pschi tym dwór se šwojim štótom šam sa šo wobštacž njemóže; wón by bóršy był šame džělaczeriške wobydlenje. Šschede wšchem dyrbimy tola to pschew woczomaj mēcz, so šu pschewo štat a gmejna wobšedžerjej polow a so jimaj wunošch pola

a sftotu fluscha a so jimaj na tym lezi, so bychu s kóždeho dwora po móžnosći wulki wunoscht, wjazy hacž dwór sam sa šebje trjeba, dostali. Nježada-li šebi pať stat abo gmejna, sa cžimž nětko kóždy wobšedžer šteji (so by kubło wjazy nješkło, hacž šo pschetreba), dha tež s ratařstwom do šady dže. A tak drje tež by bylo. Sozjaldemokratojo bledža drje wo lěpšim wobdželanju a wjščšim wunoschtu. Dokelž by po tajkim to šame polo k kóždemu dworej fluschało a pola tež po tajkosći runje rosdželene byle, dyrbjal tež kóždy runje tak wjele sftotu mječž; ale nětk dyrbjalo šo tež, šhto ma šfót žracž, šhto ludžo jěščž, šhto woni dželacž, wščitko dyrbjalo šo kručze prjódšpšacž a postajicž; a tak wjele nahladowarijom drje by potom k wobšedžbowanju teho, so šo wščo prawje stawa, trěbnych bylo? A nětk pschindžemy šašo na make (pódlanšte) dželo, wo kotrymž prjedy rěczachmy. Dwaj dworaj móžetaj runje tak wulkej byčž, šhtož polo a šfót nastupa — dželo na woběmaj tola pschezo to šame njeje. To wě kóždy, kiž něščto wo ratařstwe rosumi. Ženož sozjaldemokratojo to njewjedža, pschetož woni šu s měšta. Pschede wščem šebi dwaj cžłowjekaj, kiž mataj runje tak wulkej dworaj, tež to šame dželo nječžinitaj. A to šame dželo — to je tola to, šhtož sozjaldemokratija čže. Kóždy dyrbi kóždy dženi tón šamy cžas dželacž!“ (Pofracžowanje.)

Rošhlad w našim cžaju.

Němška. Němški kžězor je šo stromy a cžerstwy s Norwegškeje do wótzueho kraja wrócžik. Šauidženy tydžen je wón šafšku provinzu wopytal. W Mersseburgu jemu k cžesczi provincialne štawy šwjedženšku hoščžinu wuhotowachu.

Ruřowška. Ruřki žar je šafšak, wot 27. augusta rožku, ržanu wuku a wotruby do wukraja wosycž. W Ruřkej šu w wjele krajinach lětuške žně jara šchpatne, a boja šo, so hlód wudyrri, jeli so šo rožka do wukraja wumosy. Ša tradazy lud je knježerštwo hižo 15 milionow rublow pschšwoliko.

S Klětneho. Njedželu 16. augusta mječachmy tudy žadny šwjedžen w našim Božim domje. Dwaj mandželšakaj poraj na dobo, mjenujžy k prěnjemu kžezniť Suriť Balak w Šannom se šwojej mandželškej a k druhemu polour Šan Běla w Wóšlicžej Horje se šwojej mandželškej šwjecžeshtaj šwój šfoty kwapš. To be woprawdže hnujazy napohlad, tych dostojnych 4 mandželškich, kóždy por wot jeho džěczi a džěcžidžěczi wobdaty, psched šwj. wołtarjom šedžo widžecž. Widomnje hnujaza tež běšče rěcz našeho knjesa duchowneho Lenika wo wobšamknjenju njedželšeho ščenja: „Tón knjes je wščitko derje cžiniť.“ Šo požohnowanju wudželi šarať mandželškomaj poromaj tež tón wot kžězora jimaj špožcženy pjenježny dar, tak šo móžachu wšchitžy ržany šwjedžen w špokojnym wjeřelu wobšamknycž. Wóh luby knjes špožcž šchědžiwym mandželškim šwětky wječžor žiwjenja a na to raiřšče šerja šbóžneje wěcžnosčje!

Najlěpšiji dopořas. W wulkej barbjeřni běšče dželacžer, kiž šo bješ druhimi psches wopikštwo, šakrowanje a šwoju bješbóžnosč a njewěru wosnamjenješče. Šola njeho běšče ta stara wěž: dołh, kžudoba a hubjenštwo. Šfóncžnje šo žonje, kotraž běšče w wulkej nuřy, poradži, šwoju štwicžku sa make wječžorne šhromadžišny pschenajecž. Tajki wječžor šo muž do kuchinje šthowa, so by šhšchak, šhto šo w šhromadžišnach cžini. Wón šhšchesche Bože šfowo, najprjedy drje šo jeho wutroba pschecžiwješče, tola potom bu jeho šwědomnje trjechene a wón pocža te miřhi kžodžicž. Tam wón šwoju hrěšchnu hubjenosč špšna a wulka šhšknosč na njeho pschindže a jeho wutroba bu pschihotowana, teho knjesa s jeho hnadu a wumoženjom pschijecž. Žeho žyke žiwjenje bu žyke nowe a pschede wščem mječšče nětko jeho wboha žona šbožowne hodžinki. Ale bórny tež cžas šphtowanja pschindže. Nělotš šo drje na jeho wobrocženju wutrobnje šwjeřelichu, ale běšče tež doščž tajkich, kiž jeho wuřměšchowachu; wořebje běchu to jeho šobudželacžerjo; woni šo prózowachu, so bychu jeho šašo na hrěšchny pucž pschijněšli. W šacžucžu šwojeje šlabosčje pať šo wón k šwojemu knjesej džeržesche, kiž jeho pošylni. Š wopředka tež dwaj towarškej na jeho boť šupišhtaj, ale bórny šo bojo šwojich druhich towaršchow šašo na hrěšchny pucž šupišhtaj. Šas šašo wšchitžy dželacžerjo njehanbicžiwje na šchescžijanštwo šwarichu a šhwalachu šfobodnosč, kotraž pschindže, hdyž budža wšchitžy mufarjo k mjelcženju pschijněšeni. Šandrij, tak rěkařšče našč dželacžer, dašče jim hodžinu s měrom rěczecž, potom pať s rořbudženosčju praji:

„Ša waschim mudrym rěczam jako wšchědny muž šrosomicž nje-móžu, ale to ja móžu — šchtom na jeho plodach špšnacž. Šchto dha je s Šakubom a Domaschom, kotrejuž šcže wy šašo na hrěšchny pucž wrócžo pschijněšli? Šaž dołho běšhtaj wěřazaj, běšhtaj póžcžiwaj, štróřšaj, dobraj towarškej a šwěrnaj mandželšakaj. A nětko? Nětko žaneho pschistojneho šfowa wjazy s jeju rta njeřhšchimy. Wonaž šakrujetaj a žłokataj a jeju žonje a džěczi šu w hubjenštwje. To šu wasche wucžby šfufrowake. Šchto ja šam prjedy běč, wy wěščje. Njebě wjetšeho wopikšž, hacž ja a tehdom njeběch šfoty džel teho šnjeřk, šchtož mam nětko kóždu hodžinu wot was šhšchecž. A nětko? Ššhšchicžje mje šte šfowo rěczecž? Šamafacžje mje w forcžiwje? Ššhšh ja nětomu šchto winojty? Šraščejecžje šo mojih šuřodow a wořebje mojeje žony, hdy běšče lěpje so mnu. Šlajecžje, šchto je psches Božu hnadu ewangelijon na mni šfufrowat a šchto je njewěra s Domascha a Šakuba cžinika!“ Pschecžiwmo tajšemu dopořasmu ničto ničžo prajicž njemóžesche a tón křócž běchu ludžo k mjelcženju pschijněšeni. Tak dyrbimy tež nawuknycž njeprawym a njewěřazym hubu šatylacž a hdyž se šfowami ničžo njewuřfufrowajemy, móžemy s našchim prawym žiwjenjom a kžodženjom jich pschewinycž.

Trořcht.

Žane cžasne njeřbože
Njebmě nař psches měru šrudžicž,
Ale wjazy lubošče
A nješachodnym kublam šbudžicž,
A kublam, kotrež — kaž nětk mi —
Njem'ža franycž padušchi.
Wšchitko, šchtož my mamy tu,
To wšchak tola njeje našče,
To nam jenož na šhwilu
Wóh na tutym šwěcžje dašče;
Duž se šwojim šamóže
Cžinicž wščo, kaž jenož čže.
Niz na kubla šachodne,
Niz na cžasne šamóženje,
Niz nam paduch pošranje,
Močžu šo ja špšchecžecž ženje;
Ně, šchtož jenož Boha ma,
W nuřy tradacž njetrjeba.
Wóh, kiž čže nař pošhostacž,
Wón mi móže bórny šařny
Što křócž wšchitko šarunacž
A mi pošłacž tajke cžasny,
Hdyž mi trořcht a wjeřele
Š nowa šašo šakžěje.
Ty pať, wbohi cžłowjecžje,
Kiž tak hluboko šy panyť,
Šo šy mi bješ šmilnosčje
Dowěřene kubło franyl,
Šunu budžesč šawěcžje
Na šo plafacž žakóřnje.
Njemyšł pschi tym tola šej,
Dokelž šy nětk wušchoť derje,
Šo cže ničtón widžak nej',
Wopomń, wopomń wjele šterje:
Bože woto šawěcžje
Še cže tola widžite.
Ty pať, Božo na njeřbu,
Hdyž wón poškutnje cže prošy,
Ššmil šo nad tym šfóřtniku,
Kiž šo s cžeřkim hrěšom nořny,
Wubudž jemu šwědomnje,
Šo wón šwój hrěch špšnajje.

14. njedžela po šwj. Trořizny.

Njedžela	Lufascha 17, 11—19.	Galatiřkich 5, 16—24.
Póndžela	4 Mójš. 16, 1—19.	Šhilipiřkich 3, 1—16.
Wutora	= 16, 20—40.	= 4, 8—23.
Šrjeda	= 16, 41—50.	Kolořejřkich 1, 1—8.
Šchtwóřtk	= 17, 1—11.	= 1, 12—29.
Pjatk	= 20, 1—13.	= 2, 1—15.
Šsobota	= 20, 14—22.	Ššalm 39.